

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)
SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)
SSN Grzegorz Misiurek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 marca 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej M.W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 13 września 2021 r., I AGa 34/21,

w sprawie z powództwa N. spółki akcyjnej w W.

przeciwko M.W.

z udziałem interwenienta ubocznego Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego
Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

o zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

Dariusz Dończyk Karol Weitz Grzegorz Misiurek
(M.M.)

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawie z powództwa Bank S.A. w W. przeciwko M.W. przy interwencji ubocznej samoistnej po stronie powoda Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. o zapłatę, po wniesieniu przez pozwaną zarzutów od wydanego 4 października 2018 r. nakazu zapłaty, wyrokiem wstępnym z 5 stycznia 2021 r. uznał powództwo za usprawiedliwione co do zasady.

Sąd pierwszej instancji ustalił m.in., że 10 kwietnia 2017 r. powód (bank) i pozwana (klientka) w biurze M.M. (pośrednika kredytowego współpracującego z brokerem U. sp. z o.o. w W., którego z powodem łączyła umowa o współpracę) zawarli umowę nr [...] o udzielenie kredytu gotówkowego, zgodnie z którą powód zobowiązał się do udzielenia pozwanej kredytu gotówkowego przeznaczonego na cele konsumpcyjne niezwiązane z działalnością gospodarczą, sfinansowanie prowizji i opłaty wymienionych w umowie (pkt II. A. 1-3). Kwota kredytu została ustalona na 196 808,51 zł, na którą składała się kwota udostępniona pozwanej (150 000 zł), kwota przeznaczona na sfinansowanie prowizji za udzielenie kredytu (30 308,51 zł) i kwota przeznaczona na sfinansowanie opłaty uiszczanej przez klienta na rzecz pośrednika kredytowego (16 500 zł) (pkt II.B. 1 -2). Kwota 150 000 zł stanowiła całkowitą kwotę kredytu, która miała być udostępniona pozwanej. Okres kredytowania strony określiły na czas od 10 kwietnia 2017 r. do 16 kwietnia 2029 r. (pkt II. C). Umowa miała obowiązywać do dnia całkowitej spłaty zobowiązań, chyba że umowa zostanie wcześniej rozwiązana w sposób określony w pkt III.9.2.3 umowy (pkt II. E). Wypłata kredytu miała nastąpić na podstawie odrębnej, pisemnej dyspozycji wypłaty kredytu złożonej przez klientkę po zawarciu umowy, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 1 do umowy (pkt II.F.I). Postanowienia pkt II.5 określały czynności powoda w przypadku braku terminowej zapłaty należności, w tym stanowiły, że w razie opóźnienia się klientki ze spłatą zobowiązania z tytułu kredytu, bank przed skorzystaniem z uprawnienia do wypowiedzenia umowy wzywa klienta do uregulowania zaległej płatności, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych, informując klienta w wezwaniu o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych wniosku o restrukturyzację (pkt III.5.6). Bank był uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia w przypadku braku spłaty kredytu w terminie ich wymagalności (pkt III. 6.2.1). W następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia umowy kredytu,

nieściąconą część kredytu wraz z odsetkami staje się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym, od której bank nalicza i pobiera odsetki od zadłużenia przeterminowanego (pkt III.6.5). Powoda przy zawarciu umowy reprezentowała M.L.. Pozwana podpisała umowę, a jej mąż wyraził na to zgodę. Pozwana parafowała każdą stronę umowy, a pod jej tekstem złożyła czytelny podpis. Pod umową kredytu M.M. potwierdził złożenie przez strony podpisów. Pozwana w dniu zawarcia umowy wypełniła, stanowiącym do niej załącznik, wniosek o wypłatę środków z tytułu udzielonego kredytu. M.M. potwierdził złożenie przez nią pod tym dokumentem własnoręcznego podpisu. Pozwana parafowała każdą stronę harmonogramu spłat kredytu oraz formularza informacyjnego dotyczącego kredytu, określającego szczegółowe warunki jego udzielenia i spłaty. Powód 13 kwietnia 2017 r. przełał na rachunek bankowy pozwanej kwotę kredytu w wysokości 150 000 zł oraz kwotę 16 500 zł na rzecz pośrednika kredytowego. Pozwana spłacała kredyt do dnia 16 stycznia 2018 r. w wysokości ogółem 25 190,71 zł. Powód wzywał pozwaną do zapłaty zadłużenia, wskazując każdorazowo jego wysokość, pismami z dnia 11 września 2017 r., 5 marca 2018 r., 23 marca 2018 r. i 3 kwietnia 2018 r. Powód 24 kwietnia 2018 r. wypowiedział umowę kredytu z uwagi na niedotrzymanie przez pozwaną terminów płatności i wezwał ją do spłaty całości kredytu. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda jest słuszne co do zasady.

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty podniosła szereg zarzutów: brak zdolności procesowej powoda, nieskuteczność zawarcia umowy, nieudowodnienie roszczenia co do zasady i wysokości, kwestionowanie mocy dowodowej dokumentów przedstawionych przez powoda, niewykazanie wydania przedmiotu kredytu, przedwczesność powództwa i stosowanie niedozwolonej klauzuli dotyczącej wysokości odsetek maksymalnych. Sąd pierwszej instancji uznał, że pierwszy zarzut jest niezrozumiały, gdyż powód jest osobą prawną (spółka akcyjna), a zatem jego zdolność procesowa jest oczywista. Drugi zarzut - w ocenie Sądu Okręgowego - pozostawał chybiony z uwagi na to, że pozwana nie negocjowała umocowania osoby reprezentującej powoda (M.L.) ani w chwili zawarcia umowy, ani później, do chwili wytoczenia powództwa, zaś dowody wskazujące na umocowanie do reprezentowania powoda były - zdaniem Sądu pierwszej instancji - miarodajne

i nie budziły zastrzeżeń. Kolejne zarzuty również były chybione m.in. z uwagi na to, że pozwana nie twierdziła, jakoby odpisy przedstawionych przez powoda dokumentów nie były zgodne z oryginałami oraz z uwagi na to, że pozwana podpisała dyspozycję uruchomienia kredytu, a potem częściowo go spłacała czemu nie zaprzeczyła. Dokumenty przedstawione przez powoda stanowią – w ocenie Sądu Okręgowego – miarodajne dowody w sprawie obrazujące wykonanie umowy przez powoda. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu nie budzi zastrzeżeń; jego treść jest jasna i nie zostało dokonane pod warunkiem. Zarzuty pozwanej dotyczące zamieszczenia w umowie kredytowej klauzul abuzywnych dotyczących kwoty przeznaczonej na sfinansowanie prowizji za udzielenie kredytu i opłaty na rzecz pośrednika kredytowego również – w ocenie Sądu pierwszej instancji - pozostawały również nietrafne, pomijając już to, że pozwana wskazywała na zabezpieczenie zobowiązania wekslem in blanco, choć powództwo nie zostało oparte o weksel. Zupełnie niezrozumiały był dla Sądu Okręgowego zarzut jakoby w świetle definicji umowy kredytu powód może domagać się jedynie zwrotu kredytu, a nie zapłaty, a zasądzenie kwoty niespłaconego kredytu byłoby naruszeniem art. 321 k.p.c. Nie bardzo jest wiadomo, jak miałyby dochodzić takiego zwrotu, jeżeli nie przez żądanie zasądzenia kwoty kredytu, którego kredytobiorca nie zwrócił. Wobec tego, iż zarzuty pozwanej kwestionujące powództwo co do zasady okazały się nietrafne, a ponieważ spór dotyczył także wysokości roszczenia to Sąd Okręgowy uznał powództwo za usprawiedliwione co do zasady.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 13 września 2021 r. oddalił apelację pozwanej wniesioną od wyroku wstępnego Sądu Okręgowego w Toruniu z 5 stycznia 2021 r., dzieląc ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów, a w konsekwencji ustalenia faktyczne były prawidłowe. W apelacji pozwana nie wykazała, które konkretnie dowody i z jakich przyczyn należy uznać za wadliwie ocenione przez Sąd Okręgowy, który to w sposób jasny i klarowny wyjaśnił, dlaczego niektórym dowodom dał wiarę jedynie w części, jak również wskazał jakie wnioski zostały na podstawie tych dowodów wysunięte.

Sąd Apelacyjny wywiódł, iż bank dowodzący zasadności roszczenia wynikającego z łączącego go z dłużnikiem stosunku prawnego, nie narusza zapisów ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (obecnie tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 1646, - dalej: „pr. bankowe”) o tajemnicy bankowej, dostarczając dostępnych dowodów dotyczących realizacji tego stosunku. Nie można uznać tym samym, aby powód, który dostarczył dowody w postaci m.in. zestawień dotyczących spłaty kredytu jakiego udzielił pozwanej, naruszył w tym zakresie tajemnicę bankową. Przyjęcie przeciwnego rozumowania oznaczałoby pozbawienie banków udzielających kredytów czy pożyczek możliwości prawidłowego dowodzenia zasadności ich roszczeń. W konsekwencji zarzut naruszenia tajemnicy bankowej Sąd ten uznał za niezasadny.

Odnosząc się do zarzutu opisanego w punkcie 2 apelacji wskazał, że powód wysłał do pozwanej wezwania z 11 września 2017 r. oraz 5 marca 2018 r., których treści wskazał na 14-dniowy termin płatności oraz poinformował o możliwości złożenia w tym terminie wniosku o restrukturyzację. Wobec braku spłaty ze strony pozwanej, powód, pismem z 24 kwietnia 2018 r. wypowiedział pozwanej umowę kredytu, które to wypowiedzenie zostało skutecznie doręczone pozwanej, o czym świadczy potwierdzenie nadania oraz oryginał koperty z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie”. Sąd Apelacyjny zważył, że na zwrotnym potwierdzeniu odbioru znajduje się ten sam numer przesyłki poleconej, który widnieje na potwierdzeniu nadania znajdującym się w aktach sprawy. Poza tym jest to ten sam adres, który podała pozwana w sprzeciwie od nakazu zapłaty, co potwierdza, że wskazany przez pozwaną adres w umowie jest nadal aktualny.

Sąd Apelacyjny wskazał ponad to, iż pozostałe zarzuty apelacji są niezasadne i w zasadzie wyłącznie polemiczne, gdyż stanowią powielenie zarzutów przedstawionych uprzednio przez pozwaną. Wobec tego Sąd drugiej instancji ograniczył się do wskazania, że argumentacja pozwanej nie jest zasadna i nie może podważyć słusznej koncepcji przyjętej przez Sąd *a quo*.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku pozwana wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., w ramach których podniesiono zarzut

naruszenia prawa materialnego, tj. art. 75c ust. 1 i 2 pr. bankowe poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wystarczającym dla spełnienia przesłanek warunkujących skuteczność wypowiedzenia umowy kredytu jest:

- połączenie w jednym piśmie wezwania do zapłaty wraz z informacją o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia oraz wypowiedzenia umowy kredytu na wypadek nieskorzystania z uprawnienia do złożenia tego wniosku, podczas gdy bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu, najpierw bowiem powinien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75 c ust. 1-2 pr. bankowe oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych), a następnie dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w przedmiocie wypowiedzenia umowy kredytowej;

- wezwanie kredytobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych w jakimkolwiek piśmie, a niekoniecznie w wezwaniu do zapłaty poprzedzającym wypowiedzenie umowy kredytu;

- wezwanie kredytobiorcy do zapłaty zaległości w terminie krótszym niż ustawowy, tj. 14 dni zamiast ustawowego terminu 14 dni roboczych. Podnosząc ten zarzut pozwana wniosła o uchylenie w całości i zmianę orzeczenia w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

I. Przed analizą zarzutów wypełniających podstawę skargi kasacyjnej należy odnieść się do kwestii prawidłowości składu Sądu Najwyższego wyznaczonego do jej rozpoznania. 27 listopada 2024 r. wydano zarządzenie, podpisane przez SSN Joannę Misztal-Konecką jako Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej, zgodnie z którym uwzględniając, że na podstawie § 80 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2022 r. – Regulamin Sądu Najwyższego sprawa II CSKP 1921/22 została przydzielona SSN Dariuszowi Dończykowi wyznaczono na podstawie § 16 ust. 2 pkt 5 i § 80 ust. 7

Regulaminu, pozostałych członków składu: SSN Karola Weitzza – któremu powierzono funkcję przewodniczącego składu orzekającego - i SSN Grzegorza Misiurka. Strony zawiadomione o sędziach Sądu Najwyższego wyznaczonych do rozpoznania sprawy nie wniosły o ich wyłączenie, w szczególności przez złożenie wniosku, o którym mowa w art. 29 § 5 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 622), spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności. Przewodniczący Wydziału II zarządzeniem z 2 stycznia 2025 r. (k. 35) wyznaczył termin posiedzenia niejawnego na dzień 18 marca 2025 r. w celu rozpoznania skargi kasacyjnej, w którym wskazał skład orzekający przez użycie formuły - zgodnie z zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego Izbą Cywilną z 27 listopada 2024 r.

W związku z wyżej przedstawioną sekwencją czynności związanych z wyznaczeniem składu orzekającego Sądu Najwyższego do rozpoznania skargi kasacyjnej powstała wątpliwość - spowodowana wadliwą obsadą stanowiska Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej - czy skład ten został prawidłowo wyznaczony, a w konsekwencji czy możliwe jest rozpoznanie skargi kasacyjnej przez tak sformowany skład Sądu Najwyższego. Co do okoliczności uzasadniających stanowisko o wadliwym obsadzeniu funkcji Prezesa Sądu Najwyższego przez sędzię Sądu Najwyższego Joannę Misztal-Konecką – powołaną z dniem 1 października 2024 r. na kolejną kadencję na stanowisku Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej – jak również co do skutków wynikających z wyznaczania przez tak powołanego Prezesa Sądu Najwyższego składów Sądu Najwyższego do rozpoznania poszczególnych spraw należy w pełni odwołać się do argumentacji przedstawionej m.in. w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2025 r., II CSKP 172/24. W uzasadnieniu tego orzeczenia wyjaśniono także przyczyny, z powodu których pomimo wady w prawidłowym wyznaczeniu składu orzekającego Sądu Najwyższego mógł on rozpoznać skargę kasacyjną. W szczególności wskazano na konieczność zapewnienia przez Państwo stronom postępowań sądowych rozpoznania sprawy zarówno przez sąd powołany na podstawie przepisów ustawy, bezstronny i niezawisły - a więc spełniający kryteria określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6

ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie, dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 – dalej: „EKPCz”) - jak również na obowiązek zapewnienia przez Państwo rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Wskazano również na konieczność wykonywania przez Sąd Najwyższy powierzonych mu mocą przepisów Konstytucji RP zadań. Dodać należy, że do chwili wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia kończącego postępowanie kasacyjne żadna ze stron nie podniosła zarzutu wadliwej jego obsady z wyżej wskazanych przyczyn.

II. Skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania postanowieniem Sądu Najwyższego z 30 sierpnia 2022 r., sygn. akt I CSK 3105/22 wydanym w składzie: SSN Ewa Stefańska, która została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych na podstawie postanowienia Prezydenta RP z 10 października 2018 r. (MP z 2018 r., poz. 1029) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa zawarty w jej uchwale nr 331/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r. o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na dwadzieścia stanowisk sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (Monitor Polski z 2018 r., poz. 633). Krajowa Rada Sądownictwa podjęła wyżej powołaną uchwałę w składzie i w trybie ukształtowanym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3, dalej – „ustawa nowelizująca z 8 grudnia 2017 r.”). Przed odebraniem nominacji z rąk Prezydenta RP i złożeniem przez sędziego Ewę Stefańską ślubowania wobec Prezydenta w związku z objęciem urzędu sędziego Sądu Najwyższego Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z 27 września 2018 r., II GW 28/18 na wniosek jednego z uczestników postępowania konkursowego na urząd sędziego Sądu Najwyższego wstrzymał wykonanie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 28 sierpnia 2018 r., nr 331/2018, stwierdzając z uzasadnieniem swego postanowienia, że uchwała ta nie będzie wywoływać skutków prawnych do czasu zakończenia przez Sąd postępowania wywołanego odwołaniem wnioskodawcy od tej uchwały. Mimo wydania tego postanowienia zabezpieczającego sędzia Ewa Stefańska przyjęła nominację na urząd sędziego Sądu Najwyższego i złożyła ślubowanie wobec Prezydenta RP. W trakcie postępowania trwającego przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, w związku

z którym wydano m.in. to postanowienie, został przedstawiony na podstawie art. 267 TFUE wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przez Trybunał Sprawiedliwości postanowieniem z 21 listopada 2018 r., uzupełnionym postanowieniem z 26 czerwca 2019 r. W następstwie tych pytań Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał 2 marca 2021 r. wyrok, C-824/18. Z uwzględnieniem tego orzeczenia Naczelny Sąd Administracyjny wydał z kolei wyrok 21 września 2021 r., II GOK 10/18 uchylający uchwałę nr 331/2018 z 28 sierpnia 2018 r. Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Po objęciu urzędu sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SSN Ewa Stefańska została przeniesiona decyzją Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Izby Cywilnej Sądu Najwyższego.

W uchwale składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNC 2020, nr 4, poz. 34) Sąd Najwyższy stwierdził, że sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi m.in. wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3) (pkt 1 uchwały). Uchwała ta stanowi zasadę prawną, stosownie do art. 87 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (obecnie tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 622 – dalej: „u.SN”), od której Sąd Najwyższy nie odstąpił w przepisany trybie (art. 88 u.SN). W licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego, powołując szeroką argumentację, przyjęto, że uchwała ta zachowuje moc wiążącą mimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (OTK-A 2020, poz. 61), zgodnie z którym uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I-4110-1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) jest niezgodna z: a) art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.), c) art. 6 ust. 1 Konwencji

o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 maja 2020 r., III KK 75/20 i IV KK 110/20, z 22 grudnia 2020 r., IV KK 516/20, z 21 maja 2020 r., III KO 15/20, z 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, nr 10, poz. 41, z 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i II KO 30/21, z 18 stycznia 2022 r., I KZ 61/21, z 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22 i III CO 37/22, z 30 grudnia 2021 r., I CSK 197/20, wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 i uchwała Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, nr 10, poz. 95). Stanowisko to zostało podzielone także w orzeczeniach wydanych w składach powiększonych Sądu Najwyższego (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNKW 2022, nr 6, poz. 22 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r., III CZP 3/22, niepubl.). We wszystkich wyżej przytoczonych orzeczeniach wskazano, że orzeczenia i uchwały Sądu Najwyższego nie są źródłem prawa i nie mają charakteru normatywnego, a tym samym próba ingerencji w tym obszarze przez Trybunał Konstytucyjny narusza obowiązujące zasady ustrojowe i łamie regulacje wyrażone w art. 175 i art. 183 ust. 1 Konstytucji RP, wkraczając w sferę orzeczniczą, do czego Trybunał ten nie ma uprawnień. Niezależnie od tego argumentu w orzecznictwie Sąd Najwyższego wskazano na wadliwy skład Trybunału Konstytucyjnego, który wydał orzeczenie z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, co w myśl orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 22 lipca 2021 r., *skarga nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce*, z 8 listopada 2021 r., *skargi nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, z 3 lutego 2022 r., *skarga nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce* i wyrok z 23 listopada 2023 r., *skarga nr 50849/21, Wałęsa przeciwko Polsce*) uzasadnia wnioszek, że wyrok ten nie doprowadził do „eliminacji” uchwały połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20. Jedną z istotnych okoliczności, która zaważyła na takiej ocenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, było uznanie, że skład Trybunału Konstytucyjnego, w którym doszło do wydania wyroku z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, nie spełniał kryteriów określonych

w art. 6 ust. 1 EKPCz ze względu na udział w nim osób nieuprawnionych, które weszły w skład Trybunału Konstytucyjnego na miejsca już wcześniej obsadzone. Stanowisko to zostało wcześniej wyrażone w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 maja 2021 r., skarga nr 4907/18, Xero Flor przeciwko Polsce. W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjęto także - z powołaniem się na skutki wynikające m.in. z wyroków Trybunału Konstytucyjnego z 3 grudnia 2015 r., K 34/15 (OTK-A 2015, nr 11, poz. 185) i z 9 grudnia 2015 r., K 35/15 (OTK-A 2015, nr 11, poz. 186) oraz postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 7 stycznia 2016 r. (OTK-A 2016, poz. 1) – że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wydane z udziałem tak powołanych osób na urząd sędziego Trybunału Konstytucyjnego nie wywołują skutku przewidzianego w art. 190 ust. 1 Konstytucji (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, nr 10, poz. 41 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r., III CZP 3/22, niepubl.).

Wskazane w uchwale składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 zarzuty wobec prawidłowości postępowań nominacyjnych na urząd sędziego Sądu Najwyższego prowadzonymi przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą nowelizującą z 8 grudnia 2017 r. zostały podzielone też przez Naczelny Sąd Administracyjny w powołanym już wcześniej wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 września 2021 r., II GOK 10/18 uchylającym uchwałę nr 331/2018 z 28 sierpnia 2018 r. Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia (nieprzedstawienia) wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Wyrok ten potwierdza z jednej strony w sposób wiążący dla innych sądów, w tym Sądu Najwyższego, oraz innych organów władzy publicznej, że postępowanie przed Krajową Radą Sądownictwa prowadzące do podjęcia uchwały nr 330/2018 obejmującej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej było wadliwe w stopniu uzasadniającym jej uchylenie. Z drugiej strony, spowodował on sytuację, w której prezydencki akt powołania sędziego został ex post pozbawiony podstawy, która warunkuje jego realizację zgodnie z art. 179 Konstytucji RP. Przepis ten do powołania sędziego wymaga

współistnienia dwóch aktów – wniosku Krajowej Rady Sądownictwa (uchwały) i aktu powołania pochodzącego od Prezydenta RP (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r., III KK 494/15, OSNKW 2016, nr 8, poz. 56).

W powołanym już wcześniej wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 listopada 2021 r., *skargi nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, stwierdzono, że z powodu udziału w postępowaniu nominacyjnym na urząd sędziego Sądu Najwyższego Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej z 8 grudnia 2017 r., interwencji władzy ustawodawczej w toczące się postępowania nominacyjne w celu pozbawienia praktycznego znaczenia kontroli sądowej wyniku tego postępowania i wręczenia przez Prezydenta RP aktu powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego mimo wcześniejszego wstrzymania przez Naczelny Sąd Administracyjny wykonania uchwały Krajowej Rady Sądownictwa o przedstawieniu kandydatów do powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego i w związku z następczym uchyleniem tej uchwały przez Naczelny Sąd Administracyjny, doszło do podważenia legitymacji sądu utworzonego z powołanych w ten sposób sędziów. W konsekwencji Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, orzekający w składach złożonych z powołanych w ten sposób sędziów, został pozbawiony przymiotu sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz, co skutkowało naruszeniem tego postanowienia przez Rzeczpospolitą Polską. Tożsame stanowisko zostało zajęte także w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 3 lutego 2022 r., *skarga nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, w którym stwierdzono, że z powodu udziału w postępowaniu nominacyjnym na urząd sędziego Sądu Najwyższego Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy nowelizującej z 8 grudnia 2017 r., interwencji władzy ustawodawczej w toczące się postępowania nominacyjne w celu pozbawienia praktycznego znaczenia kontroli sądowej wyniku tego postępowania i wręczenia przez Prezydenta RP aktu powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego mimo wcześniejszego wstrzymania przez Naczelny Sąd Administracyjny wykonania uchwały Krajowej Rady Sądownictwa o przedstawieniu kandydatów do powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego i w związku z następczym uchyleniem tej uchwały przez Naczelny Sąd

Administracyjny, doszło do podważenia legitymacji sądu utworzonego z powołanych w ten sposób sędziów. W konsekwencji Sąd Najwyższy – Izba Cywilna, orzekający w składach złożonych z powołanych w ten sposób sędziów, został pozbawiony przymiotu sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz, co skutkowało naruszeniem tego postanowienia przez Rzeczpospolitą Polską.

Również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznano, że Sąd Najwyższy – Izba Cywilna oraz Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych orzekający w składach z udziałem sędziów powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tożsamych okolicznościach, w jakich została powołana do tego Sądu Ewa Stefańska nie jest sądem w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 267 TFUE (zob. wyrok z 21 grudnia 2023 r., *L.G. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa*, C-718/21, ECLI:EU:C:2023:1015 oraz z 7 listopada 2024 r., C-326/23, ECLI:EU:2024:940).

Mimo tych, wyżej wskazanych wad w procedurze powołania Ewy Stefańskiej na urząd sędziego Sądu Najwyższego, skutkujących nieważnością postępowania sądowego toczącego się z udziałem tak wadliwie powołanego sędziego oraz naruszeniem standardu sądu określonego w art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych, w orzecznictwie Sądu Najwyższego uznano w odniesieniu do orzeczeń Sądu Najwyższego o przyjęciu skarg kasacyjnych do rozpoznania wydanych z udziałem tak wadliwie powołanych sędziów Sądu Najwyższego – kierując się ochroną interesów stron postępowania, a w szczególności ich prawa do sądu i rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie w okresie, gdy ustawodawca nie implementował jeszcze do systemu prawnego orzeczeń Sądu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdzających wcześniej wskazane wady postępowań nominacyjnych sędziów - że na etapie rozpoznawania merytorycznego skargi kasacyjnej nie jest badana, a w konsekwencji nie jest też uwzględniana nieważność postępowania z tej przyczyny na wcześniejszym etapie postępowania kasacyjnego. Orzeczenie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania dotyczy bowiem wyłącznie istnienia publicznoprawnych okoliczności, określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., przemawiających

za merytorycznym rozpoznaniem skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy. Nie kończy ono jednak postępowania kasacyjnego i tym samym nie rzutuje na jego ostateczny wynik. Postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie narusza także sytuacji prawnej stron postępowania ukształtowanej prawomocnym orzeczeniem sądu drugiej instancji zaskarżonym skargą kasacyjną. Z tej też przyczyny „decyzja” o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie podlega badaniu na dalszym etapie postępowania kasacyjnego. Natomiast w trakcie rozpoznawania skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy we właściwym, przewidzianym do tego składzie osobowym, uwzględnia pośrednio ewentualny brak przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do jej rozpoznania, badając merytorycznie zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 maja 2021 r., II CSKP 77/21, niepubl., z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21, niepubl. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2020 r., I CSK 183/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 45, z 9 września 2021 r., V CSKP 117/21, niepubl. i z 14 czerwca 2024 r., II CSKP 2177/22, niepubl.).

III. W skardze kasacyjnej pozwana wskazała, że jest ona oparta na obu podstawach kasacyjnych z art. 398³ § 1 k.p.c. Przepis ten przewiduje, że skargę kasacyjną można oprzeć na dwóch podstawach: a) naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, 2) naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wbrew treści skargi kasacyjnej, nie została ona oparta na dwóch podstawach kasacyjnych, lecz tylko na jednej z nich, tj. wskazanej w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. - naruszeniu przepisów prawa materialnego. Ma to znaczenie, gdyż brak zarzutów procesowych oznacza, że nie budzi zastrzeżeń podstawa faktyczna przyjęta przez Sąd drugiej instancji, którą – zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. – Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym i na kanwie której należy dokonać oceny zarzutu naruszenia prawa materialnego podniesionego w skardze kasacyjnej. Szczegółowa analiza treści uzasadnienia zarzutu naruszenia prawa materialnego prowadzi jednak do wniosku, że pozwana w istocie w ramach zarzutu naruszenia prawa materialnego dąży też do podważenia oceny dowodów przeprowadzonych przez Sądy *meriti*, a w konsekwencji przyjętej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, co dotyczy prawidłowości przyjęcia, że pozwana otrzymała wezwania do zapłaty.

Z ustaleń tych wynika, że pozwana była dwukrotnie wzywana (11 września 2017 r. i 5 marca 2018 r.) do dokonania zapłaty zaległych płatności w terminie 14 dni i informowana zarazem o możliwości złożenia w tym terminie wniosku o restrukturyzację.

Warunkiem wykonania przez bank uprawnienia do wypowiedzenia umowy kredytu jest wezwanie kredytobiorcy do zapłaty zaległości pieniężnych według zasad przewidzianych w art. 75c ust. 1- 2 pr. bankowego. Jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych (art. 75c ust. 1). W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia (ust. 2). W wezwaniach skierowanych do pozwanej – skierowanych do niej pismami z 11 września 2017 r. oraz 5 marca 2018 r. – rzeczywiście wskazano termin zapłaty zaległości w terminie 14 dni, bez dookreślenia, że chodzi o 14 dni roboczych. Nie pozbawiło to jednak tych wezwań prawnej skuteczności, albowiem z pełnego kontekstu obu wyżej wymienionych pism wynikało, że termin ten dotyczy 14 dni roboczych. Po pierwsze, termin 14 dni roboczych został bowiem wskazany w dalszych częściach tych pism dla złożenia – alternatywnego do zapłaty zaległości – wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji. Po drugie, w obu pismach wskazano na podstawę prawną wezwania do zapłaty w postaci art. 75c pr. bankowego przewidującego właśnie termin 14 dni roboczych, który powinien wskazać bank wzywając kredytobiorcę do dokonania zapłaty zaległych należności albo w którym to terminie wezwany może złożyć wniosek o restrukturyzację. Niezależnie od tych argumentów taki termin, tj. 14 dni roboczych został też określony przez strony wprost w umowie. Nie można więc powołać się na nieskuteczność tych wezwań z powodu niedookreślenia w ich treści terminu 14 dni o zapłaty zaległości, tj. że dotyczy on 14 dni roboczych, skoro z wyżej podanych przyczyn nie budziło wątpliwości, że tak należy ten termin rozumieć.

Skutków prawnych, jakie wywołały te wezwania, jak również brak reakcji na nie pozwanej w postaci zapłaty zaległości albo złożenia przez nią wniosku o restrukturyzację, nie pozbawiły kolejne bezskuteczne wezwania pozwanej do zapłaty dotychczasowych i nowych zaległości, w tym dokonane pismem z 23 marca

2018 r., w którym wyznaczono kolejny 14-dniowy termin na zapłatę dotychczasowych i nowych zaległych należności. Była to bowiem czynność powoda dokonana na korzyść pozwanej w tym znaczeniu, że wyznaczała jej dodatkowy, ponad wymagany przepisami prawa (w art. 75c ust. 1 pr. bankowego) termin zapłaty zaległości. Z treści tego pisma nie wynika wprost, ani nie można tego wyinterpretować w drodze wykładni oświadczenia woli, czy też wyprowadzić z obowiązujących regulacji prawnych, że w ten sposób powód uchylił (anulował) skutki wynikające z wcześniejszych wezwań pozwanej do zapłaty jej zaległości. Podobnie należy ocenić pismo z 3 kwietnia 2018 r., skierowane do pozwanej, w której określono jej kolejny termin umożliwiający spłatę zadłużenia, pod rygorem wypowiedzenia umowy. W tych okoliczności podjętą następnie czynność powodowego Banku z 24 kwietnia 2018 r. wypowiedzenia umowy kredytu wraz z wezwaniem (kolejnym) do zapłaty całości należności w terminie trzydziestu dni, uznać należy za skuteczną. Czynność ta nie była ani bezskuteczna, ani nieważna z tej tylko przyczyny, że powód umożliwiał pozwanej dokonanie zapłaty zaległości z umowy w dodatkowym terminie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono też, iż z przepisów art. 75c ust. 1 i 2 pr. bankowego nie wynika, aby wezwanie do zapłaty i oświadczenie woli, którego treścią jest wypowiedzenie umowy kredytu, musiały zostać złożone w formie odrębnych dokumentów (pism) (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 22 lutego 2023 r., II CSKP 786/22, OSNC 2023, nr 10, poz. 97, z 15 maja 2023 r., II CSKP 489/22 oraz z 6 czerwca 2024 r., II CSKP 1927/22). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podzielił to stanowisko, odwołując się do wskazanej w tych orzeczeniach argumentacji. Pozwana była bowiem już wcześniej informowana o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację, jednak z możliwości tej w prawidłowo wskazanym terminie nie skorzystała.

Z tych względów skarga kasacyjna została oddalona na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. jako bezzasadna.

Dariusz Dończyk

Karol Weitz

Grzegorz Misiurek

(A.G.)

[r.g.]